

3. ลิดกิ่ง เมื่อต้นมะฮอกกานีเจริญเติบโตขึ้นเรือนยอด จะชิดกันควรมีการลิดกิ่ง เพื่อไม่ให้มีการแก่งแย่งแสงกัน ทำให้ต้นไม้มีการเติบโตที่ดีมากขึ้น.

4. การตัดสาขายาวระยะ เมื่อเรือนยอดชิดกัน ควรทำการตัดสาขายาวระยะเพื่อให้ต้นไม้ที่เหลือมีการเจริญเติบโตดีขึ้น ลดการแก่งแย่งธาตุอาหารและน้ำ

5. การป้องกันไฟ ขณะที่ยังมีขนาดเล็ก จะมีความอ่อนแอ โดยเฉพาะไฟจะทำให้เกิดความเสียหายต่อต้นกล้า ในแปลงปลูกเป็นอย่างมาก ควรมีการทำแนวกันไฟรอบแปลงปลูก ระยะห่างกว้างประมาณ 2-5 เมตร รอบแปลงปลูกและเพื่อเป็นการลดปริมาณเชื้อเพลิงในแปลงปลูก ควรมีการกำจัดวัชพืช เช่น หญ้าออก ซึ่งเป็นเชื้อเพลิง ในสวนป่าอย่างดีช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ก็ยังมีกิ่งไม้ ใบไม้ ที่ร่วงลงดินควรมีการเก็บกวาดออก

6. การปลูกพืชอื่น ๆ ควบ การปลูกพืชเกษตรควบระหว่างต้น และแถวเป็นการช่วยกำจัดวัชพืช พืชเกษตรบางชนิด เช่น พืชตระกูลถั่ว ซึ่งมีปมรากที่สามารถตรึงธาตุไนโตรเจนได้ดีจากอากาศ ทำให้ต้นมะฮอกกานีใบใหญ่ที่ปลูกมีการเจริญเติบโตดีขึ้น

โรคพืชและแมลงต่าง ๆ

- โรคแคงเกอร์ (โรคลำต้นเป็นแผล) เป็นโรคที่เป็นกับลำต้น กิ่งหรือใบ เชื่อว่าเกิดจากเชื้อไวรัส และเชื้อราประเภท *Nectria swieteniae-mahagonii* อาการของโรคลำต้นจะพองบวมจนเปลือกแตก จากนั้นเชื้อรา ก็จะระบาดต่อไปทางด้านบนของแผล โรคแคงเกอร์ จะไปทำลายเนื้อเยื่อของลำต้น ทำให้การเจริญเติบโตลดลงเสียรูปทรง ลำต้นขาดความแข็งแรง สามารถทำให้ต้นมะฮอกกานีใบใหญ่ขนาดใหญ่ตายได้ (สรายุทธ, 2527 อ้างในกรมป่าไม้, 2537) มีเชื้อราอีกชนิด คือ *Corticium salmonicolor* ทำให้เกิดโรคแคงเกอร์กับกิ่งและลูกไม้ มะฮอกกานีใบใหญ่มักพบการระบาดของเชื้อบริเวณ

พื้นที่ราบมากกว่าบริเวณ ที่เป็นภูเขา (Lamb.1966 อ้างในกรมป่าไม้, 2537)

- โรคไส้เน่าเกิดจากเชื้อ *Formes sp.* เป็นเชื้อที่ติดจากดินหรือปลวก ซึ่งเชื้อจะเข้าทำลายทางบาดแผลหรือกิ่งแห้ง (Lamb, 1966)

- ไส้เดือนฝอยในดินทำให้เกิดโรคตายยอดของต้นมะฮอกกานีใบใหญ่

- หนอนผีเสื้อเจาะยอดเป็นผีเสื้อกลางคืน *Hypsipyla robusta* เป็นอันตรายต่อลูกไม้อายุระหว่าง 1-3 ปี โดยตัวหนอนจะซ่อนไซอาหารและอาศัยอยู่ภายในยอดอ่อนโดยเฉพาะยอดกลางจะกินเนื้อเยื่อตอนกลางคืนจากยอดไปตามลำต้น และขับถ่ายกากอาหารออกมาปิดปากรู เมื่อเนื้อเยื่อภายในถูกทำลายมากขึ้นทำให้ยอดหักพับและแห้งตายติดลำต้น ถ้าต้นไม้ไม่ตายก็จะมีอัตราการเจริญเติบโตลดลง

- ดั้วงวงเจาะคอราก เป็นด้วงปีกแข็งชนิด *Pagiophloeus longiclavis* ดั้วงวงนี้จะใช้ปากเจาะลำต้น และคอรากเพื่อวางไข่และดูดกินน้ำเลี้ยงที่ไหลออกมา รอยแผลตามลำต้นที่เกิดจากการกัดเจาะของด้วงงวงชนิดนี้จะมียางไหลออกมา ส่วนมากพบอยู่บริเวณโคนต้น

การใช้ประโยชน์

เนื้อไม้มะฮอกกานีใบใหญ่มีสีแดงอมน้ำตาล มีแถบแนวสีทอง ขาวงเส้นน้ำตาลสวยงาม เลื่อยไสกบ ตบแต่ง และขัดเงาได้ง่าย มีความทนทานต่อการทำลายของปลวก เนื้อไม้ยัดตะปูได้ดีตำหนิน้อย นิยมทำเฟอร์นิเจอร์ และใช้ก่อสร้างภายในได้ดี ไม้ขนาดเล็ก ทำปาร์เก้ ขาดูหรือโต๊ะ ทำค้ำม้าน เปียโน บานประตู ต่อเรือ นอกจากนี้ยังใช้ทำผิวหน้าไม้อัดและสามารถใช้ทำเป็นไม้ขีดไฟได้ดี

การใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ เป็นไม้ให้ร่มเงา ปลูกเพื่อความรื่นรมย์ สวยงาม เป็นแนวกันลม ปลูกเป็นไม้ประดับริมถนนและในสวนสาธารณะ

สถานที่ติดต่อ

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน

สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้

61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร 10900

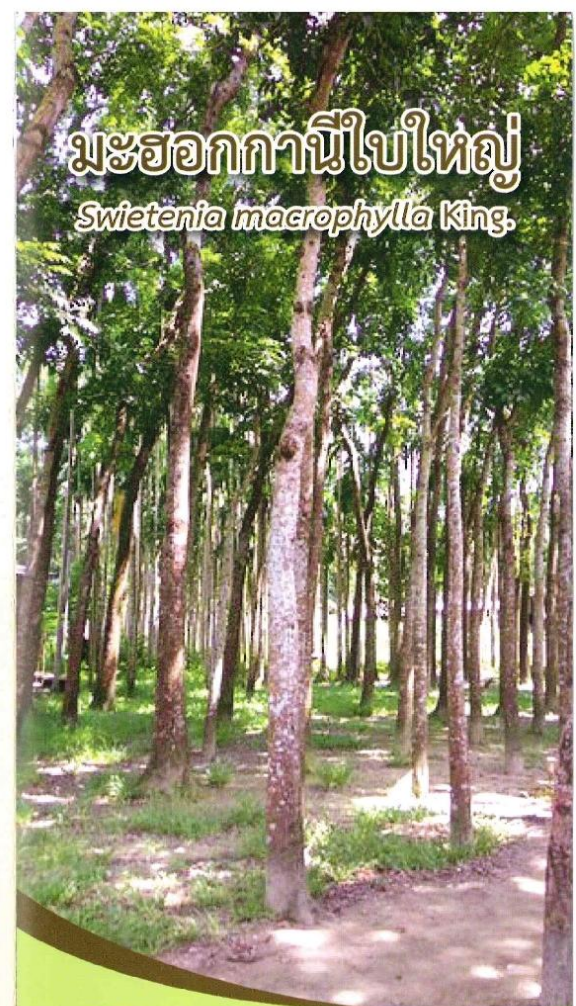
โทร. 0 2579 7725, 0 2561 4292-3 ต่อ 5536

Website : <https://new.forest.go.th/private/>

Facebook : ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน

มะฮอกกานีใบใหญ่

Swietenia macrophylla King.

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

มะฮอกกานีใบใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Swietenia macrophylla* King
 ชื่อวงศ์ MELIACEAE
 ชื่อทางการค้า Ironwood

ใบ มะฮอกกานีใบใหญ่มีใบแบบผสม ใบเรียงตัวแบบสลับ ก้านใบกลมเรียวยาว สีเขียวอมเหลือง แต่ละใบประกอบด้วยใบย่อย 5-12 คู่ ใบย่อยรูปรีหรือรูปขอบขนาน ขอบใบเรียบ ฐานใบและปลายใบแหลม ฐานใบเอียงไม่เท่ากัน มุมที่ฐานใบกว้างกว่ามุมที่ปลายใบ ใบหนา หลังใบมีสีเขียวเข้มเป็นมัน ท้องใบสีจางกว่าด้านหลังใบ แผ่นใบย่อยยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร

ดอก ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ดอกออกเป็นช่อที่ง่ามใบอ่อน บริเวณปลายกิ่ง ช่อดอกประกอบด้วยดอกเล็ก ๆ จำนวนมาก ดอกแต่ละดอก มีลักษณะคล้ายดอกทิวลิป ก้านดอกสั้น ดอกสีเขียวอมเหลือง มีกลิ่นหอม ดอกบานมีขนาด 1.2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงจำนวน 5 กลีบ สีเขียวอ่อนยาว 0.15 เซนติเมตร กลีบดอกมีจำนวน 5 กลีบ แต่ละกลีบ ยาว 0.6 เซนติเมตร มีเกสรตัวผู้ จำนวน 10 ก้าน ขนาดยาว 0.6 เซนติเมตร รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน ส่วนปลายเกสรตัวผู้แยกจากกัน เป็นแฉกสีน้ำตาล เกสร ตัวเมีย ยาว 0.5 เซนติเมตร ยอดเกสรตัวเมียแผ่เป็น แผ่นกว้าง รังไข่แบ่งออกเป็น 5 ช่อง

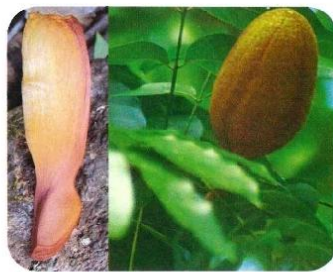

ลักษณะทั่วไป

ลำต้น มะฮอกกานีใบใหญ่เป็นไม้ขนาดใหญ่ สูง 20-30 เมตร ลำต้นเปลาตรง เมื่อมีขนาดใหญ่โคนต้นอาจเกิดพูพอน เปลือก เปลือกนอกสีน้ำตาลอ่อนถึงแก่ เปลือกขรุขระ แตกเป็นร่อง หนา 1-1.5 เซนติเมตร เปลือกในสีแดงเข้ม กิ่งสีน้ำตาล มักมีจุดปมสีน้ำตาลอ่อน

ผล เป็นผลเดี่ยวรูปไข่ขนาดใหญ่ เปลือกหนาแข็ง ก้านผลค่อนข้างยาว ผลแก่สีน้ำตาลเข้ม ขนาดผล 6-9 x 14-18 เซนติเมตร ผลติดอยู่กับปลายกิ่ง โดยก้านผลชูขึ้นตั้งตรง เมื่อผลแก่จะแตกเป็น 5 แฉก แฉกจากด้านบนและแห้งคาต้น เมล็ดมีลักษณะแบน ปีกยาว สีน้ำตาล เมล็ด (รวมปีก) มีขนาด 1.5-2.5 x 6.0-9.0 เซนติเมตร เรียงกันเป็นแถวคู่ 4-5 แถว ขนานไปตามความยาวของผล ผลแก่จะแตกช่วงเดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายนแต่ละผลมี 50-60 เมล็ด เมล็ดจะปลิวไปไกล มะฮอกกานีใบใหญ่ จะเริ่มให้เมล็ดเมื่ออายุ 15 ปี และให้เมล็ดทุก ๆ ปี

พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก

1. ดิน มะฮอกกานีใบใหญ่เป็นพันธุ์ไม้ที่เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนหรือดินทรายปนดินเหนียวเล็กน้อยที่มีการระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ท่วมขัง
2. อุณหภูมิ เป็นพันธุ์ไม้ที่ชอบอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิ 10-36 องศาเซลเซียส
3. ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ย 1,542-5,080 มิลลิเมตรต่อปี เป็นพันธุ์ไม้ที่ไม่ทนร่ม ไม่ทนพายุ และไม่ทนต่อการถูกน้ำท่วมขังนาน ๆ เพราะจะทำให้ต้นไม่เกิดการซังจนถึงตายได้
4. สภาพภูมิประเทศ สามารถขึ้นได้ตั้งแต่ระดับต่ำจนถึงระดับ 1,500 เมตร จากระดับน้ำทะเล

การปลูก

เมื่อได้พื้นที่ที่เหมาะสมแล้วทำการปักหลักหมายแนวปลูก ขุดหลุมขนาด 30x30 เซนติเมตร และลึกไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก ใช้กล้าไม้อายุประมาณ 5-6 เดือน ขนาดความสูงประมาณ 30-50 เซนติเมตร ก่อนปลูกให้ฉีกถุงชำออกเสียก่อนกลบดินและกดให้แน่น ควรปลูกช่วงต้นฤดูฝนหรือ ช่วงกลางฤดูฝน เพื่อกล้าไม้จะได้มีช่วงเวลาสำหรับการตั้งตัว และมีความแข็งแรงที่จะรอดในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากมะฮอกกานีเป็นพันธุ์ไม้ที่มีโรคและแมลงรบกวนมาก จึงไม่ควรปลูกมะฮอกกานีใบใหญ่เพียงชนิดเดียว แต่ควรปลูกผสมกับพันธุ์ไม้ชนิดอื่น เพื่อเป็นการลดการรบกวนจากโรคและแมลง

การบำรุงดูแลรักษา

1. การใส่ปุ๋ย ครั้งแรกควรใส่หลังจากการลงปลูกแล้วหนึ่งสัปดาห์ประมาณ 30 กรัมต่อหนึ่งต้น และครั้งที่สองเมื่อต้นไม้เริ่มตั้งตัวได้อายุ 3 เดือน และควรใส่ปุ๋ยขณะช่วงที่ฝนตกเพราะจะช่วยให้ต้นไม้สามารถนำธาตุอาหารไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
2. การกำจัดวัชพืช ควรทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยการกำจัดครั้งแรก เพื่อลดการแก่งแย่ง และครั้งที่สองเมื่อเข้าฤดูแล้ง เพื่อเป็นการกำจัดวัชพืชเชื้อเพลิงที่จะก่อให้เกิดไฟในสวนป่า อาจจะทำได้ 3 รูปแบบ
 - ใช้กำลังคนในการแผ้วถาง โดยเฉพาะช่วงที่กล้าไม้ยังมีขนาดเล็ก
 - ใช้เครื่องจักรกล เช่น รถไถ เครื่องตัดหญ้า
 - การใช้สารเคมี ใช้ในกรณีที่มีวัชพืชมากในแปลง เช่น ยาฆ่าหญ้า เป็นต้น